



Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

20. september 2018

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 534 (Alm. del) af 29. august 2018 stillet efter ønske fra Benny Engelbrecht (S)

Spørgsmål

Vil ministeren i tabelform oplyse den enkeltårige vækst i det demografiske træk fordelt på landets 98 kommuner i Danmark – både i mio. kr. (2018-priser) og i pct. – fra 2015 til og med 2025, idet tabellen bedes rangeret fra den kommune med højeste årlige vækst til laveste årlige vækst, og idet ministeren endvidere bedes oplyse udvikling i det offentlige forbrug fordelt på de 98 kommuner i Danmark – både i mio. kr. (2018-priser) og i pct. – fra 2015 til og med 2018?

Svar

Det demografiske træk er et beregningsteknisk mål, der opgør hvor meget ressourceanvendelsen til offentligt forbrug rent mekanisk vil ændre sig, hvis befolkningen ændrer sig, og det forudsættes at den reale udgift pr. bruger er fastholdt uændret.

Beregningen af det demografiske træk er således af mekanisk karakter og skal generelt fortolkes varsomt. Det demografiske træk anvendes primært som et element i en langsigtet holdbarhedsberegning. Opgørelsen af det demografiske træk er således ikke tiltænkt til beregninger af fx det præcise udgiftstræk i de enkelte år, og er heller ikke udtryk for udgifter, der skal findes konkret finansiering til. Det demografiske træk tager blandt andet ikke højde for mulige produktivetsforbedringer i det offentlige og indgår som ét blandt mange input i den løbende tilrettelæggelse af finanspolitikken. Det er et politisk valg, hvordan der prioriteres mellem tilførsel af flere ressourcer til offentlige forbrugsudgifter og fx lavere skat.

Det er ikke muligt hverken at opgøre det demografiske træk eller det offentlige forbrug på enkelte kommuner eller landsdele. I tabel 1 fremgår den årlige vækst i det samlede skønnede demografiske træk og offentlige forbrug i 2015-2025.

Det bemærkes, at der udover den gennemsnitlige vækst på 0,4 pct. i det reale offentlige forbrug frem mod 2025 er afsat en reserve til øvrige prioriteringer, som vokser til 14¼ mia. kr. (målt i forhold til udgiftsniveauet i 2018), som kan disponeres inden for de finanspolitiske mål i 2025-planen.

Tabel 1**Vækst i det demografiske træk og reale offentlige forbrug, 2015-2025**

| | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 | 2025 | 2015-2025 |
|---|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|-----------|
| Vækst i det demografiske træk | | | | | | | | | | | | |
| Pct. | 0,8 | 0,8 | 0,7 | 0,7 | 0,7 | 0,6 | 0,6 | 0,6 | 0,7 | 0,7 | 0,7 | 0,7 |
| Mia. kr. (2019-priser) | 3½ | 4 | 3½ | 3 | 3½ | 3 | 3 | 3 | 3½ | 3½ | 3½ | 38 |
| Realvækst i det offentlige forbrug | | | | | | | | | | | | |
| Pct. | 0,8 | 0,2 | 0,7 | 0,4 | 0,4 | 0,4 | 0,4 | 0,4 | 0,5 | 0,3 | 0,3 | 0,4 |
| Mia. kr. (2019-priser) | 4 | 1 | 3½ | 2 | 2 | 2 | 2 | 1¼ | 2¼ | 1½ | 1¼ | 23½ |

Anm.: Det reale offentlige forbrug er opgjort ekskl. afskrivninger ved input-metoden.

Kilde: Danmarks Statistik, Opdateret 2025-forløb, august 2018 og egne beregninger.

Det er vigtigt at holde sig for øje, at der allerede i dag er prioriteret et betydeligt beløb til offentligt forbrug. Udgiftsniveauet svarer således til ca. en fjerdel af Danmarks samlede bruttonationalprodukt. Omhyggelig prioritering af midlerne til offentlig service vil understøtte, at vigtige kernevelfærdsområder vil kunne tilføres ekstra ressourcer. Reduktionen af udgifterne forbundet med asyl og integration i de senere år har således alt andet lige muliggjort prioritering af andre udgiftsområder inden for den samlede udgiftsramme.

Ligeledes er der potentiale for via afbureaukratisering og effektiviseringer at frigøre midler og dermed mindske behovet for øget offentligt forbrug.

Eksempelvis frigøres effektiviseringsgevinsterne fra de nye sygehusbyggerier fra 2017 og frem, *jf. økonomiaftalerne for 2017, 2018 og 2019 med Danske Regioner*, og det er aftalt med regionerne, at de frigjorte midler anvendes til ny sygehusaktivitet. De frigjorte midler udgør ca. 0,1 mia. kr. i årene 2017-2023, *jf. tabel 2*.

Tilsvarende har regeringen og KL løbende aftalt, at der frigøres midler indenfor rammerne af den kommunale økonomi ved anvendelse af ny teknologi, bedre arbejdstilrettelæggelse og indkøb mv. Hertil kommer, at kommunerne selv foretager effektiviseringer lokalt.

Senest er regeringen og KL med Aftale om kommunernes økonomi for 2019 enige om, at der er frigjort 0,6 mia. kr. ved moderniserings- og effektiviseringsprogrammet og konsolidering af kommunernes opgaver til erhvervs-service. De frigjorte midler er målrettet borgernær velfærd.

Det demografiske træk kan derfor ikke sammenlignes med behovet for øget offentligt forbrug.

Tabel 2**Eksempler på frigjorte midler i kommuner og regioner**

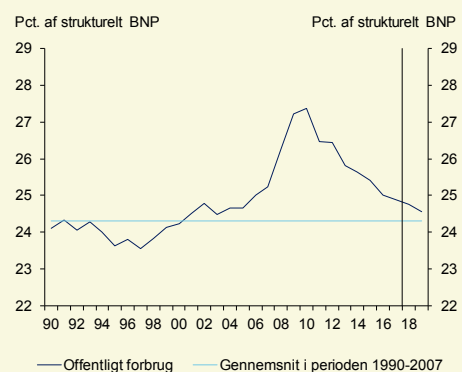
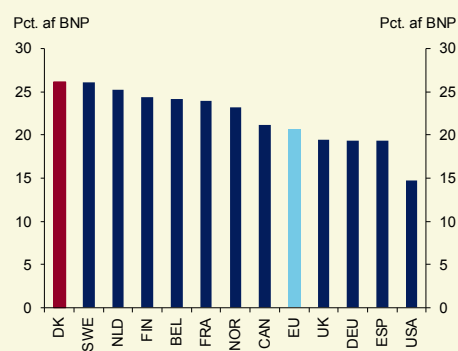
| Mia. kr. (årets priser) | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 | 2025 |
|--|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| Kommunerne (følger aftaler om kommunernes økonomi 2015-2019) | 1,8 | - | - | 0,5 | 0,6 | | | | | | |
| Regionerne | - | - | 0,1 | 0,1 | 0,1 | 0,1 | 0,1 | 0,1 | 0,1 | - | - |

Anm.: * Med Aftale om kommunernes økonomi for 2016 tog regeringen initiativ til at indføre et omprioriteringsbidrag i det kommunale udgiftsloft på 1 pct. om året. Det svarede til ca. 2,4 mia. kr. årligt i 2016 og 2017. Omprioriteringsbidraget blev afskaffet med virkning fra 2018.

Kilde: Aftaler om kommunernes og regionernes økonomi for 2015-2019

Det bemærkes, at det reale offentlige forbrug i 2015 lå på et højt niveau både i historisk og international sammenligning, *jf. figur 1 og 2*. Danmark er et af de lande i verden, hvor der bruges flest penge på offentlig service. På tværs af OECD-landene havde Danmark i 2015 det største offentlige forbrug målt i forhold til den samlede økonomi¹.

Det høje udgiftsniveau i Danmark afspejlede blandt andet, at der i en lang årrække var en større vækst i de offentlige forbrugsudgifter end det, der var forudsat i de mellemfristede planer og besluttet i de årlige finanslove og økonomiaftaler med kommuner og regioner. Det bidrog til, at forbrugstrykket steg op gennem 2000'erne og toppede i 2009-2010. Siden har en mere afdæmpet vækst i det offentlige forbrug og vækst i BNP bidraget til en normalisering af de høje udgiftsniveauer både frem mod 2015 og efterfølgende.

Figur 1**Offentligt forbrugsniveau, 1990-2019****Figur 2****Offentligt forbrugsniveau på tværs af OECD-lande, 2015**

Kilde: Danmarks Statistik, Økonomiske Redegørelse, august 2018, OECD og egne beregninger.

¹ Sammenligninger af det offentlige forbrugstryk på tværs af lande skal fortolkes med forsigtighed. Det skyldes, at der er forskelle i organiseringen af opgaveløsningen. Fx kan en given offentlig ydelse være organiseret som offentligt forbrug i et land, mens en tilsvarende ydelse måske gives som tilskud (en indkomstoverførsel) i et andet land. Hertil kommer, at forskelle afledt af konjunktursituationen (via BNP-niveauet) kan påvirke forbrugstrykket på tværs af lande.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen
Finansminister